Inventarisatie Schaaldiervisrecht in Nederland

IMPACT ON · WATER · NATURE · PARKS

Colofon

Uitgevoerd door OAK Consultants

Auteurs:
Stephan Tukker
Laura Savonije
Wilco de Bruijne

Opdrachtgever:
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) – Robbert-Jan Schaap

Datum: 28 April 2026
Versie: Definitief

Inhoud

Inhoud 3
Samenvatting 4
1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en doel 5
1.2 Leeswijzer 5
2 Proces en methode 7
2.1 Dataverzameling 7
2.2 Dataverwerking 7
2.3 Data-analyse 7
3 Resultaten 9
3.1 Beschrijving visrechtensituatie waterschappen en provincies 9
3.2 GIS-analyse visrechten 12
3.3 Verdiepende analyse waterschappen 20
4 Conclusies 26
5 Bijlagen 27
5.1 Aandachtspunten data-analyse 27
5.2 De lengte van het watersysteem 29
5.3 Waterlichamen in eigendom per waterschap en provincie 30
5.4 Type visrecht verhuurd per waterschap en provincie 32
5.5 Aandeel schaaldiervisrecht verhuurd aan sportvisserij en beroepsvisserij 33
5.6 Data-uitvraagformulier 34

Samenvatting

Voor het bevissen van uitheemse rivierkreeften is vereist dat de uitvoerende partij visrechthebbende is of toestemming heeft van de visrechthebbende. Onduidelijkheid over de visrechtsituatie wordt door verschillende waterschappen genoemd als belemmering bij het treffen van maatregelen om de rivierkreeftpopulaties terug te dringen. Voorliggende inventarisatie rapporteert de resultaten van een landelijke data-uitvraag die is verstuurd namens het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) met als doel inzicht verkrijgen in de verdeling van (schaaldier)visrechten en de eigendomssituatie van oppervlaktewateren. Voorliggende inventarisatie fungeert als feitenbasis in het dossier over uitheemse rivierkreeften betreffende de schaaldiervisrechtsituatie anno 2026 en behandelt geen vragen over eventuele maatregelen.

De eigenaar van een water is de visrechthebbende. Het visrecht dat aan een andere partij kan worden uitgegeven bestaat uit volledig-, schub-, aal-, schaaldier- en/of heerlijk visrecht. In deze inventarisatie staat het recht om op rivierkreeften te vissen centraal, dat kan vallen onder zowel het volledig visrecht als het schaaldiervisrecht. In deze inventarisatie wordt in beide gevallen verder gebruik gemaakt van de term “schaaldiervisrecht”.

Deze inventarisatie biedt inzicht in de visrechtensituatie in Nederland en laat zien dat deze sterk versnipperd is en slechts gedeeltelijk in beeld kan worden gebracht. De beschikbaarheid en kwaliteit van gegevens verschillen per organisatie. Waterschappen beschikken over het algemeen over (deels) gedigitaliseerde en relatief goed geordende data, terwijl provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties vaak over beperkte of minder toegankelijke informatie beschikken. Hierdoor is het opstellen van een volledig landelijk overzicht complex en tijdrovend. Daarnaast is slechts beperkt inzicht verkregen in welke vorm visrechten zijn uitgegeven. Dat wil zeggen dat er beperkt is opgegeven of het visrecht is verhuurd, of dat er gebruik is gemaakt van een schriftelijke toestemming. Hierdoor kan voor dit aspect geen volledig en eenduidig landelijk beeld worden opgesteld.

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat waterschappen weliswaar een groot deel van het oppervlaktewater (hierna watersysteem genoemd) beheren, maar slechts een beperkt deel in eigendom hebben. Het eigendom – en daarmee het visrecht – is verdeeld over meerdere partijen en vaak versnipperd, waardoor een aanzienlijk deel van de visrechten buiten het eigendom van de waterschappen ligt, terwijl ze er wel waterbeheerder zijn. De verdiepende analyse laat zien dat gemeenten en terreinbeheerders een belangrijk aandeel hebben in het eigendom van het watersysteem, maar dat de visrechtensituatie bij deze partijen vaak onbekend of beperkt gedocumenteerd is.

Binnen het watersysteem dat wel in eigendom is van waterschappen ligt het schaaldiervisrecht meestal bij henzelf, al is dit in sommige gevallen (deels of volledig) uitgegeven aan derden. In KRW-oppervlaktewaterlichamen ligt het eigendom en visrecht relatief vaker bij het waterschap. Bij het watersysteem dat als Natura 2000 aangemerkt ligt het eigendom relatief vaker bij andere partijen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) heeft in 2025 het initiatief genomen om de visrechtensituatie in Nederland in kaart te brengen. In deze inventarisatie ligt de focus op de schaaldiervisrechten, die los kunnen zijn verhuurd of als onderdeel van het totaalvisrecht. Specifiek voor schaaldieren is de situatie tot op heden nog niet eerder landelijk geïnventariseerd.

De eigenaar van een water is in oorsprong de eigenaar van het visrecht. De eigenaar van het visrecht, of visrechthebbende, kan het visrecht verhuren aan een andere partij, of een schriftelijke toestemming verlenen. De visrechthebbende, of degene met schriftelijke toestemming, is privaatrechtelijk bevoegd om te vissen, en dat is nodig om visserijbeheer uit te voeren zoals het wegvangen van schaaldieren waaronder uitheemse rivierkreeften. Op grond van de Visserijwet kan de visrechthebbende zelf onderzoek naar de visstand uitvoeren, vis uitzetten, vis onttrekken, of tot andere afspraken komen met een schriftelijke overeenkomst.

Voor het beheren van uitheemse rivierkreeften via bevissing moet de uitvoerende partij dus visrechthebbende zijn of toestemming hebben van de visrechthebbende. Overheden mogen uitheemse rivierkreeften bevissen in wateren waarvan zij eigenaar zijn en waarvoor zij geen schaaldiervisrecht heeft uitgegeven aan een andere partij. In andere gevallen heeft die overheid toestemming nodig van de visrechthebbende. Verschillende waterschappen geven aan dat onduidelijkheid over de visrechtsituatie een belemmering vormt bij het beheer van uitheemse rivierkreeften. Het gesprek hierover wordt nu vooral gevoerd wordt op basis van lokale ervaringen en een versnipperd beeld.

Met een landelijke data-uitvraag wil het ministerie van LVVN meer inzicht krijgen in de verdeling van visrechten en de eigendomssituatie van waterlichamen. Deze inventarisatie vormt een objectief achtergronddocument in het rivierkreeftenvraagstuk en maakt inzichtelijk hoe de situatie rondom schaaldiervisrechten er op landelijke schaal uitziet. Er zal verder niet in worden gegaan op het wel of niet wegvangen van rivierkreeften.

Concreet betekent deze inventarisatie een uitvraag naar de eigendoms- en visrechtensituatie bestaande uit schaaldier-, schub-, aal- en volledig visrecht bij alle waterschappen en provincies. Daarnaast is bij drie waterschappen een verdiepingsslag uitgevoerd, wetende Hoogheemraadschap Delfland, Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard en Waterschap Rijn en IJssel, waarbij getracht is de visrechtensituatie ook inzichtelijk is te maken op gemeentelijk niveau en bij terrein beherende organisaties (tbo's). Dit rapport is een begeleidend document van de gedigitaliseerde visrechtensituatie in GIS. De GIS-dataset is separaat opgeleverd aan het ministerie van LVVN en niet openbaar beschikbaar.

1.2 Leeswijzer

- Hoofdstuk 2 beschrijft het doorlopen proces en de methode. Hierin is de data-inventarisatie, -bewerking en -analyse toegelicht.
- Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten. Hier wordt eerst ingegaan op het totale beeld van de visrechtensituatie waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens aan bod komen. Daarna worden de resultaten van de GIS-analyse gepresenteerd. Deze resultaten zijn op landelijk niveau bondig gepresenteerd in overzichtskaarten en in meer detailniveau weergegeven in tabellen.

- In Hoofdstuk 4 zijn de conclusies opgenomen.

In onderstaande kaders worden een aantal termen verduidelijk die in het rapport veelvuldig gebruikt worden.

Schaaldiervisrecht
Onder het schaaldiervisrecht wordt in dit verband zowel het specifieke recht op het bevissen van schaal- en/of schelpdieren als het volledig visrecht verstaan. Het volledig visrecht omvat alle typen visserijrechten binnen een water. Dit betekent dat binnen wateren waar het volledig visrecht of het schaaldiervisrecht van toepassing is, het toegestaan is om op rivierkreeften te vissen, mits dit plaatsvindt binnen de geldende wet- en regelgeving en eventuele aanvullende voorwaarden die aan het visrecht zijn verbonden.

Oppervlaktewater & watersysteem
Oppervlaktewater kan op verschillende manieren worden aangeduid, bijvoorbeeld als watergang, sloot, vaart, kanaal, rivier, meer of plas. In dit rapport wordt de overkoepelende term watersysteem gehanteerd. Hierbij wordt het geheel van oppervlaktewateren bedoeld, waaronder primaire, secundaire, tertiaire en eventueel overige watergangen. In deze context heeft de term geen betrekking op de dynamiek van het systeem, zoals onderlinge verbindingen, wateraanvoer- en afvoer of peilbeheer. Delen van dit watersysteem zijn aangewezen als KRW-oppervlaktewaterlichaam. Daarnaast kunnen delen van het watersysteem ook binnen de begrenzing van N2000 gebieden vallen.

Visserijbeheer
Visserijbeheer is het geheel van maatregelen, regels en activiteiten dat gericht is op het duurzaam gebruiken en beschermen van visbestanden en hun leefomgeving. De mate en vorm van visserij beïnvloeden de visstand, soortenrijkdom en -samenstelling. Visserij heeft daarmee invloed op waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van een watersysteem. De eigenaar kan besluiten het visrecht (tegen betaling) te verhuren. Ook kan de eigenaar een andere vorm van schriftelijke toestemming gebruiken om een andere partij visserij te laten uitoefenen, maar is dan nog wel zelf bevoegd en verantwoordelijk voor visserijbeheer.

Het waterschap werkt samen met andere ‘watereigenaren’ om doelstellingen op het gebied van gezond water en dus een goede en chemische ecologische toestand, conform de KRW te bereiken. Om de afstemming hierover te vergemakkelijken, zijn er visstandbeheercommissies (VBC) ingesteld. Hier kunnen waterschappen met belanghebbenden zoals de sportvisserij, beroepsvisserij, natuurbeheerders en andere Tbo’s overleggen over het beheer van de visstand en het inzetten van maatregelen om bijvoorbeeld migratie te bevorderen.

2 Proces en methode

2.1 Dataverzameling

Er is door OAK een data-uitvraag opgesteld (zie bijlage voor de uitvraag) en rondgestuurd aan contactpersonen bij alle waterschappen en provincies. Deze uitvraag is eind oktober 2025 verstuurd door het Ministerie van (LVVN) aan de betreffende organisaties. OAK heeft daarna de volgende zaken opgepakt: Opvolging van vragen, minimaal twee herinneringen middels bel- of mailronden (november en begin december) en inventarisatie van gegevens.

Voor de verdiepingsslag is nogmaals een data-uitvraag opgesteld en verstuurd naar de terreinbeherende organisaties (tbo's) en gemeenten van drie waterschappen:

- Hoogheemraadschap Delfland (HHD)
- Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK)
- Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ).

Deze uitvraag is opgesteld op basis van de beschikbaarheid van de gegevens na inventarisatie uit de eerdere uitvraag. Deze uitvraag is direct gestuurd aan contacten bij gemeenten en tbo's in januari en februari 2026.

Beide uitvragen hebben zicht gericht op het specifiek verkrijgen van gedigitaliseerde gegevens als GIS-data. Ontbrekende of niet-gedigitaliseerde gegevens zijn kwalitatief gerapporteerd of geregistreerd.

Naast de data-uitvraag zijn er aanvullende datasets gedownload via PDOK, leggers (wanneer beschikbaar voor download) en de HyDAMO-dataset.

2.2 Dataverwerking

Niet-gedigitaliseerde gegevens zijn samengevat zover mogelijk en grotendeels kwalitatief gerapporteerd. De ontvangen gedigitaliseerde gegevens zijn gecontroleerd en indien nodig bewerkt, waar mogelijk omgezet in GIS-formaat en geharmoniseerd. Afhankelijk van de ontvangen gegevens en eventueel gegeven toelichting varieert de volledigheid van opgegeven gegevens.

De volgende lagen zijn gemaakt (indien de gegevens zijn opgegeven) voor elk waterschap en provincie:

- Het watersysteem in eigendom van desbetreffende partij (perceelniveau);
    - Het daarin uitgegeven visrecht.

De opbouw van de GIS-laag uitgegeven visrecht ziet er als volgt uit:

- Kolommen met het type visrecht: *Volledig visrecht, Schub-, Aal-, of Schaaldiervisrecht, Heerlijke visrechten of niet opgegeven welk type visrecht is uitgegeven*.
- Kolom met *Sport- of Beroepsvisserij of niet opgegeven aan welk type partij*.
- Kolom met type overeenkomst: *Huurovereenkomst, Pacht, Schriftelijke toestemming of niet opgegeven welk type overeenkomst is gebruikt*.

2.3 Data-analyse

Geanalyseerde gegevens (per waterschapsgebied)

- De lengte van het watersysteem:
    - Totale lengte (op basis van HyDAMO, aangevuld met legger en aangeleverde gegevens, zie bijlage).
    - Lengte binnen de percelen in eigendom van waterschappen en provincies

        - Lengte binnen deze eigendommen waarvoor visrechten zijn uitgegeven
- Type visrecht: schaaldiervisrecht (*N.B.: het volledige onderscheid tussen verschillende typen visrechten in de bijlage opgenomen*)
- Type huurder of pachter: onderscheid tussen sportvisserij of beroepsvisserij.
- Ten opzichte van beleidskaders:
    - Watersysteem en uitgeven visrechten binnen Kaderrichtlijnwater (KRW)-waterlichamen
    - Watersysteem en uitgeven visrechten binnen N2000-gebieden

Verdiepende analyse
Waar mogelijk zijn bovenstaande gegevens aangevuld met gegevens die we ontvangen hebben van verschillende organisaties binnen de beheergebieden van HHD, HHSK en WRIJ.

GIS-workflow polygonen en lijnen
Deze analyses zijn gedaan op basis van de lengte van het betreffende oppervlaktewatersysteem (in kilometer). Omdat de aangeleverde GIS-data gedeeltelijk deels uit lijnbestnden en deels uit polygoonbestanden bestaat, zijn de polygonen omgezet naar lijnen. Dit is gedaan met behulp van een QGIS-script, waarbij per GIS-laag de geometrie is gecontroleerd en hersteld, samengesmolten is en vervolgens van polygoon naar lijn is geconverteerd.

De lengte van de waterlichamen is vervolgens bepaald op basis van de helft van de totale oeverlengte (de volledige omtrek van de polygoon).

De resultaten zijn weergegeven in overzichtelijke tabellen, met een focus op het schaaldiervisrecht. Op landelijk niveau zijn er enkele kaarten opgenomen waarin de verdeling van het schaaldiervisrecht en de eigendomssituatie van het watersysteem zijn gevisualiseerd.

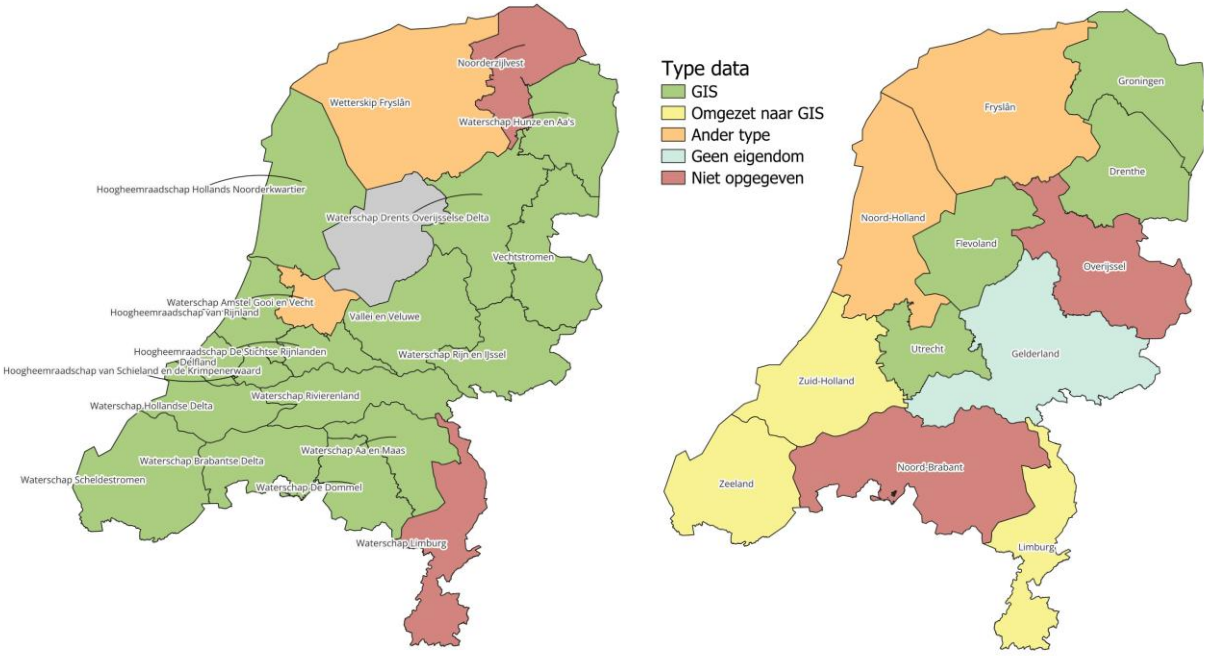
3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de data-uitvraag behandeld, zowel de kwalitatieve als kwantitatieve gegevens.

- In hoofdstuk 3.1 is de geïnventariseerde visrechtensituatie beschreven voor alle waterschappen en provincies. Er is per organisatie opgegeven of er visrechten zijn uitgegeven, welk type visrecht dit is en aan wie het is uitgegeven. Sommige van deze gegevens zijn niet gedigitaliseerd en zullen dus niet terugkomen in de volgende paragrafen waarbij de gedigitaliseerde gegevens worden gepresenteerd.
- Hoofdstuk 3.2 behandelt de visrechtensituatie per organisatie op basis van de beschikbare gedigitaliseerde gegevens, waar mogelijk al aangevuld met gegevens uit de verdiepende analyse.
- In Hoofdstuk 3.3 wordt de verdiepende analyse voor drie waterschappen verder behandeld.

3.1 Beschrijving visrechtensituatie waterschappen en provincies

In onderstaande kaarten (Figuur 3.1) is te zien welke organisaties visrechten hebben uitgegeven en of deze visrechtgegevens als GIS-data beschikbaar zijn of niet. Een aantal organisaties heeft haar visrechten gedigitaliseerd middels GIS-data. Bij een aantal organisaties zijn alleen rapporten of papieren archieven beschikbaar. Een groot aantal van de waterschappen beschikt over GIS-data van de eigendoms- en visrechtensituatie. Provincies hebben doorgaans weinig waterlichamen in eigendom en minder inzichtelijk waar visrechten zijn uitgegeven.

Figuur 3.1. Links: Aangeleverde data per waterschap. Ander type data is verkregen uit excelbladen of PDF's. In sommige gevallen was het mogelijk deze data handmatig te georefereren (Omgezet naar GIS – geel gearceerd). Rechts: Aangeleverde data per provincie.

In Tabel 3.1 is een beschrijving van de visrechtensituatie per organisatie gegeven. Hier staan enkele bijzonderheden met betrekking tot het visrecht, maar ook zaken zoals het aantal sportvisserijverenigingen of beroepsvissers waaraan het visrecht is uitgegeven. Een aantal van deze gegevens is niet digitaal via GIS beschikbaar.

Tabel 3.1. Beschrijving van de visrechtensituatie per organisatie. Hierin zijn ook kwalitatieve gegevens meegenomen die niet gedigitaliseerd zijn.

Waterschap	**Visrechtensituatie *en aandachtspunten rivierkreeft***
Aa en Maas	Over een deel van de wateren is het schubvisrecht uitgegeven. Het is niet opgegeven of dit beroeps- of sportvisserij betreft. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Amstel Gooi en Vecht	Er is volledig-, aal- en schubvisrecht uitgegeven. Er zijn 258 verhuurovereenkomsten waarbij een groot deel aan de sportvisserij is verhuurd. Verder is het visrecht uitgegeven aan 7 beroepsvissers en 23 particulieren.
Brabantse Delta	Schubvisrecht is uitgegeven voor een deel van de wateren. In totaal zijn er 13 sportvisserijverenigingen visrechthebbende. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
De Dommel	Schubvisrecht is uitgegeven middels pacht aan twee sportvisserij verenigingen. Er zijn twee heerlijke visrechten. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Delfland	Schubvisrecht is voor een deel van de wateren uitgegeven aan 4 sportvisserijverenigingen middels verhuur. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Drents Overijsselse Delta	Volledig visrecht (inclusief schaaldiervisrecht) is uitgegeven aan de beroepsvisserij, daarnaast is er volledig visrecht (inclusief schaaldiervisrecht, soms exclusief aalvisrecht) uitgegeven aan 8 sportvisserijverenigingen en schubvisrecht aan 2 sportvisserijverenigingen. *N.B.: Er is een clausule opgenomen bij de verhuur: "Huurder staat te allen tijde toe dat verhuurder die hem noodzakelijk voorkomende maatregelen in het verhuurde water neemt. Dit betreft onder andere – maar niet uitsluitend – het beheersen van exoten, waaronder ook de Amerikaanse rivierkreeft en andere vis- en schaaldieren die opgenomen zijn op de unielijst exoten."*
Hollands Noorderkwartier	Volledig- heerlijk-, schaaldier- en schubvisrecht is allemaal uitgegeven aan verschillende partijen. Dit betreft voor een deel van de wateren dat in eigendom van het waterschap is. Er is niet opgeven welk deel aan sport- of beroepsvisserij is uitgegeven.
Hollandse Delta	Visrecht is uitgegeven in vrijwel alle wateren, het type visrecht is niet opgegeven.
Hunze en Aa's	Volledig visrecht (inclusief schaaldiervisrecht) is uitgegeven voor alle wateren aan de sportvisserij middels een huurovereenkomst. De sportvisserij geeft toestemming aan drie beroepsvissers om te vissen op aal en wolhandkrab.
Limburg	Volledig visrecht (inclusief schaaldiervisrecht) is uitgegeven aan de sportvisserij middels verhuur. Het betreft 68 wateren.
Noorderzijlvest	Niet opgegeven.
Rijn en IJssel	Schubvisrecht is in alle wateren uitgegeven middels pacht aan de sportvisserij.
Rijnland	Volledig (inclusief schaaldier-), schub-, en/of aalvisrecht zijn (gesplitst) uitgegeven aan zowel sportvisserij als beroepsvisserij. Het

	gaat om pacht en verhuur. In de opgegeven data kunnen verouderde gegevens of onjuistheden zitten.
Rivierenland	Aal-, schubvis-, zeelt- en/of schaal- en schelpdierrecht is uitgegeven in bijna alle wateren aan zowel sportvisserij als beroepsvisserij.
Scheldestromen	Volledig (inclusief schaaldier-), schub- en aalvisrecht is uitgegeven voor een deel van de wateren. Er is niet opgegeven of dit sport- of beroepsvisserij betreft. Bij een aantal wateren is geen overeenkomst voor het type visrecht opgegeven.
Schieland en de Krimpenerwaard	Volledig (inclusief schaaldier-) visrecht is verhuurd aan één partij. Andere huurovereenkomsten zijn beperkt tot het schubvisrecht of aalvisrecht.
Stichtse Rijnlanden	Volledige, schaaldier- en schubvisrechten zijn verpacht aan de beroepsvisserij en verhuurd aan de sportvisserij in ongeveer de helft van de wateren. In het merendeel van de gevallen gaat het om volledig visrecht en schaaldiervisrecht.
Vallei en Veluwe	Volledig-, schub-, schaaldier- en aalvisrecht is uitgegeven, waarbij aalvisrecht uitsluitend aan beroepsvissers is uitgegeven. Bij een aantal wateren is het type visrecht onbekend, daarnaast is het onbekend aan wie de visrechten zijn uitgegeven.
Vechtstromen	Volledig visrecht en schaaldiervisrecht is verhuurd aan de Sportvisserij Groningen Drenthe en het schubvisrecht is verhuurd aan Sportvisserij Oost Nederland. GIS-data is beschikbaar van de volledige en schaaldiervisrechten die aan de sportvisserij Groningen Drenthe zijn verhuurd.
Fryslan	Schubvisrechten zijn verhuurd aan Sportvisserij Fryslan en de aalvisrechten zijn verhuurd aan de Friese Bond van Binnenvissers. Schaaldiervisrecht is niet verhuurd.
Zuiderzeeland	Aalvisrecht is verhuurd aan de beroepsvisserij en het schubvisrecht is verhuurd aan de sportvisserij. Bij 2 wateren is het volledige visrecht en schaaldiervisrecht uitgegeven aan de sportvisserij.
Provincie	
Drenthe	Volledig visrecht en schaaldiervisrecht is uitgegeven aan de sportvisserij in 12 wateren. Daarnaast heeft de sportvisserij het schubvisrecht in één water. Er is 1 water waar het aalvisrecht aan een beroepsvisser is uitgegeven.
Flevoland	Er is zowel schubvisrecht als aalvisrecht uitgegeven waarbij de sportvisserij het schubvisrecht heeft en de beroepsvisserij het aalvisrecht. Het visrecht is verdeeld binnen dezelfde wateren. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Friesland	Visrechten zijn uitgegeven aan de sportvisserij en beroepsvisserij. Het type visrecht is niet opgegeven.
Gelderland	De provincie heeft geen wateren in eigendom
Groningen	Het volledige visrecht en schaaldiervisrecht is voor 14 wateren verhuurd aan sportvisserij en beroepsvisserij.
Limburg	Er is één water in eigendom van de provincie. Het is niet bekend of het visrecht is uitgegeven.
Noord-Brabant	Het is niet bekend of er wateren met visrechten zijn.
Noord-Holland	Volledig-, aal-, schaaldier- en schubvisrecht is uitgegeven. Bij enkele wateren is er sprake van heerlijke visrechten.

Overijssel	Het is niet bekend of er wateren met visrechten zijn.
Utrecht	Schubvisrecht is verhuurd voor 5 waterlichamen aan de sportvisserij. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Zeeland	De provincie heeft één water in eigendom, hiervoor is het schub- en aalvisrecht uitgegeven. Schaaldiervisrecht is niet uitgegeven.
Zuid-Holland	Er zijn in 8 wateren visrecht uitgegeven waarvan het type visrecht onbekend is. Contracten zijn deels verlopen. Bij 4 van de 7 wateren die verhuurd zijn aan de beroepsvisserij is het schaaldiervisrecht verhuurd. Bij 1 van de 13 wateren die verhuurd zijn aan de sportvisserij is het schaaldiervisrecht verhuurd.

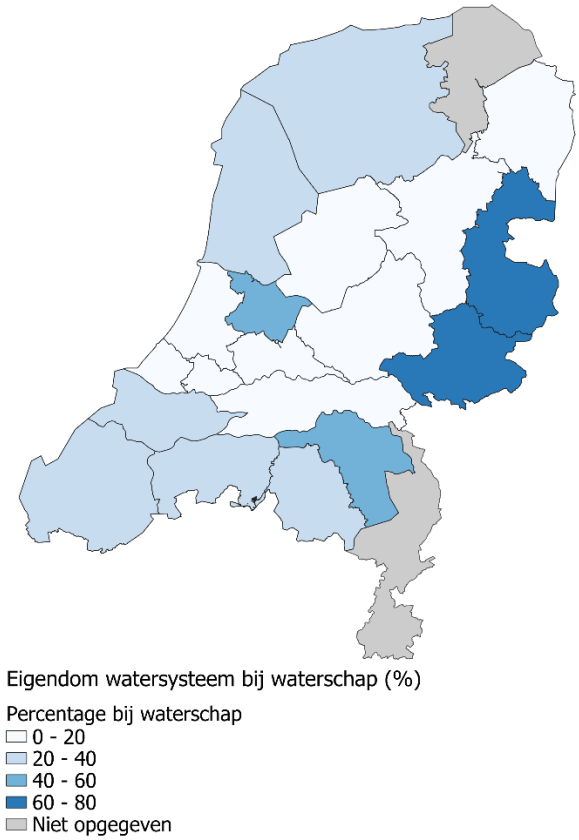
3.2 GIS-analyse visrechten

3.2.1 Het oppervlaktewatersysteem en eigendomssituatie

De lengte van het watersysteem

De totale lengte van het oppervlaktewatersysteem is bepaald op basis van een analyse van de HyDAMO-dataset, aangevuld met beschikbare leggergegevens die als download beschikbaar zijn en/of ontvangen gegevens. (Bijlage, Tabel 5.1). Met verschillende bronnen is geprobeerd een zo volledig mogelijk beeld van het watersysteem te krijgen. Als referentie en ter controle zijn er andere bronnen geraadpleegd. Deze bronnen zijn gebruikt als aanvulling op de HyDAMO-dataset om de waterlengte van elk systeem vast te stellen.

Hoewel de wijze waarop de lengte van het watersysteem is vastgesteld tussen de waterschappen kan verschillen, geven de berekende lengtes een bruikbaar beeld van de relatieve omvang van het watersysteem. Deze informatie vormt daarmee een referentie voor het duiden van de eigendoms- en visrechtensituatie binnen de verschillende waterschappen.

Figuur 3.2. Percentage van het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap ten opzichte van het totale watersysteem. Let op: Bij Rijn en IJssel zijn enkel de primaire watergangen binnen het waterschap beschikbaar in de analyse, het werkelijke aandeel van de eigendomssituatie ligt waarschijnlijk veel lager.

Eigendomssituatie

De eigendomssituatie van het aandeel van het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap en de provincie zijn uiteengezet in respectievelijk Tabel 5.3 en Tabel 5.4 in bijlage 5.3, berekend met de methode in Hoofdstuk 2.

De lengte van watergangen die in eigendom zijn van het waterschap varieert sterk tussen de onderzochte gebieden. In kleinere waterschappen, zoals Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland, gaat het om enkele honderden kilometers, terwijl dit bij grotere waterschappen kan oplopen tot meer dan 5.000 kilometer, zoals bij Wetterskip Fryslân. Deze verschillen hangen grotendeels samen met de oppervlakte en de omvang van het watersysteem binnen het betreffende waterschap.

Het aandeel van het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap varieert tussen circa 7 en 80% van de totale lengte van het watersysteem. Hierbij moet worden opgemerkt dat dit aandeel in werkelijkheid waarschijnlijk lager ligt, omdat niet in alle datasets alle watergangen zijn opgenomen. Hoewel waterschappen voor een groot deel van het watersysteem onderhoudsplichtig zijn, blijkt uit de analyse dat een aanzienlijk deel van het watersysteem niet in eigendom is van het waterschap.

Voor een aantal provincies is eveneens informatie beschikbaar over de lengte van watergangen waarvan de provincie eigenaar is. Provincie Utrecht heeft met 357 kilometer het grootste aandeel provinciaal eigendom. In Flevoland, Friesland en Groningen ligt dit tussen de 100 en 200 kilometer. Provincie Zeeland heeft 17 kilometer watergang in eigendom en daarnaast is het opvallend dat provincie Gelderland geen waterlichamen in eigendom heeft. Voor de overige provincies is geen informatie beschikbaar over de omvang van provinciaal eigendom van watergangen.

Uit de verdiepende analyse in Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard en Rijn en IJssel blijkt dat gemeenten en Tbo's gezamenlijk tussen 43 tot 64% van wateren binnen deze waterschappen in bezit hebben. Binnen deze waterschappen is daarmee 57 tot 95% van het watersysteem in bezit van een overheid of tbo. Voor de overige waterschappen zijn deze gegevens niet verzameld.

Tabel 3.2. Aandeel van het watersysteem (per waterschap) dat in eigendom is van verschillende organisaties.

Waterschap	Lengte watersysteem totaal (km)	In eigendom van - km (% totaal)			
		Waterschap	Provincie	Gemeenten en Tbo's	Overig of onbekend
Delfland	4335	647 (15%)	131 (3%)	2080 (48%)	1477 (34%)
Schieland en de Krimpenerwaard	6213	605 (10%)	257 (4%)	2687 (43%)	2665 (43%)
Rijn en IJssel	9273	2836 (31%)	0 (0%)	5951 (64%)	486 (5%)
Aa en Maas	4716	2688 (57%)	n.v.t.	n.v.t.	2026 (43%)
Amstel Gooi en Vecht	2002	988 (57%)	n.v.t.	n.v.t.	2036 (43%)
Brabantse Delta	11507	2517 (22%)	n.v.t.	n.v.t.	8990 (78%)
De Dommel	5612	1216 (22%)	n.v.t.	n.v.t.	4351 (78%)
Drents Overijsselse Delta	6364	924 (15%)	n.v.t.	n.v.t.	5440 (85%
Hollands Noorderkwartier	20590	4893 (24%)	n.v.t.	n.v.t.	15697 (76%)
Hollandse Delta	7401	2796 (38%)	n.v.t.	n.v.t.	4605 (62%)
Hunze en Aa's	16934	3024 (18%)	n.v.t.	n.v.t.	13910 (82%)
Limburg	2945	-	n.v.t.	n.v.t.	
Noorderzijlvest	15566	-	n.v.t.	n.v.t.	
Rijnland	13223	955 (7%)	n.v.t.	n.v.t.	12268 (93%)
Rivierenland	20338	3491 (17%)	n.v.t.	n.v.t.	16847 (83%)
Scheldestromen	12505	3062 (24%)	n.v.t.	n.v.t.	9443 (76%)
Stichtse Rijnlanden	10471	899 (9%)	n.v.t.	n.v.t.	9572 (91%)
Vallei en Veluwe	16029	1566 (10%)	n.v.t.	n.v.t.	14463 (90%)
Vechtstromen	3881	2985 (77%)	n.v.t.		896 (23%)

Wetterskip Fryslan	17531	5279 (30%)	n.v.t.	n.v.t.	12252 (70%)
Zuiderzeeland	6174	718 (12%)	n.v.t.	n.v.t.	5456 (88%)

3.2.2 Houder schaaldiervisrecht

In de volgende paragrafen wordt verder ingegaan op de situatie van het schaaldiervisrecht, dit betreft ook het volledig visrecht. Zowel schaaldiervisrecht als volledig visrecht zal in de rest van het rapport worden aangeduid als 'schaaldiervisrecht'. Binnen het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap is in veel gevallen bekend aan welke partij(en) het schaaldiervisrecht is uitgegeven. Van het watersysteem dat niet in eigendom is van het waterschap is met de beschikbare gegevens niet inzichtelijk bij welke partij deze visrechten liggen. Voor drie waterschappen is daarom getracht dit nader te onderzoeken, waarvan de resultaten in de verdieping Hoofdstuk 3.3 verder uitgewerkt zijn. De visrechtensituatie van de andere typen visrechten zijn in de bijlage terug te vinden. Van de provincies zijn onvoldoende resultaten over de (schaaldier)visrechtensituatie en worden daarom niet verder behandeld.

3.2.3 Schaaldiervisrecht in eigendom van waterschappen

Tabel 3.3 laat zien dat bij de meeste waterschappen het grootste aandeel van het schaaldiervisrecht in het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap, bij het waterschap zelf ligt. Wanneer visrechten niet meer bij de eigenaar liggen - in dit geval het waterschap - zijn deze middels pacht, verhuur of ander type schriftelijke overeenkomst uitgegeven aan derden. Bij een aantal waterschappen is bekend of deze rechten zijn uitgegeven aan de sportvisserij of de beroepsvisserij. Voor vier waterschappen is echter niet (volledig) opgegeven aan welke partij deze visrechten zijn uitgegeven. Bij waterschap Hollandse Delta is niet opgegeven om welk type visrecht het gaat, mogelijk is het volledig visrecht uitgegeven. In Bijlage tabel 5.4 is te zien welke typen visrecht er zijn verhuurd per organisatie.

Bij het waterschap Drents Overijsselse Delta en Hunze en Aa's ligt het grootste aandeel van schaaldiervisrecht bij de sportvisserij, respectievelijk 97% en 100%. Voor Rijnland geldt dat de beroepsvisserij naast het waterschap 15% van dit recht in handen heeft, terwijl dit recht bij Stichtse Rijnlanden verdeeld is tussen het waterschap zelf (58%), de sportvisserij (27%) en de beroepsvisserij (15%). Bij het waterschap Vechtstromen ligt 27% van het schaaldiervisrecht bij de sportvisserij en het overige deel bij het waterschap zelf. Bij Vallei en Veluwe is slechts gedeeltelijk bekend aan wie de schaaldiervisrechten zijn uitgegeven, waarbij een deel van deze rechten is uitgegeven aan beroepsvisserij. Voor een ander deel van deze verhuurde schaaldiervisrechten, is het onbekend of niet opgegeven aan welke partij deze rechten zijn uitgegeven.

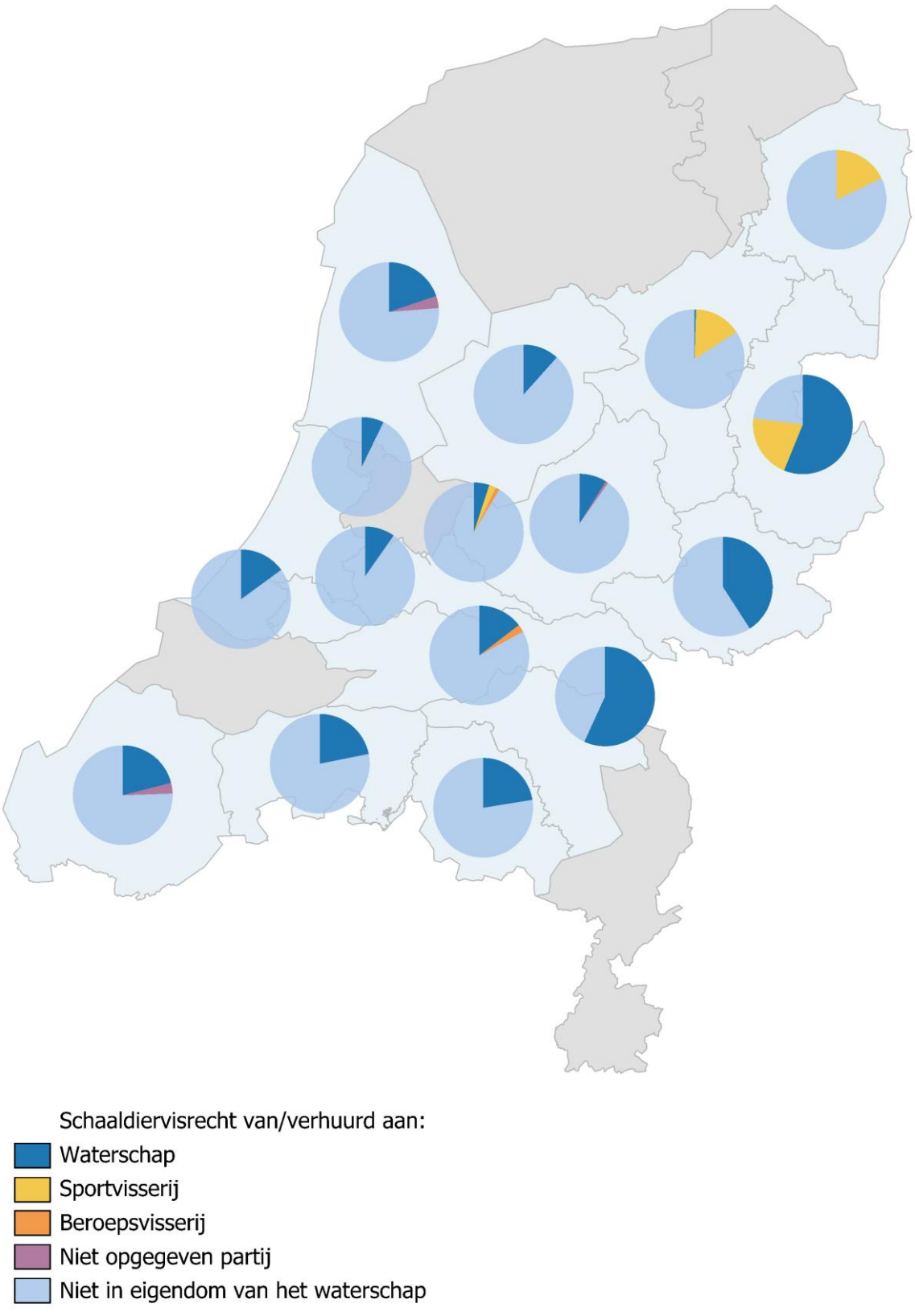
Tabel 3.3 Aandeel van de typen partijen waarbij het schaaldiervisrecht in het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap.

Waterschap	Lengte watersysteem totaal (km)	In eigendom waterschap (%)	Aandeel van het schaaldiervisrecht binnen het deel van het watersysteem dat in eigendom is van het waterschap			
			Waterschap (%)	Sportvisserij (%)	Beroepsvisserij (%)	Niet opgegeven (%)
Aa en Maas	4716	57	100	0	0	0
Amstel Gooi en Vecht	2002	49	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Brabantse Delta	11507	22	100	0	0	0

De Dommel	5612	22	100	0	0	0
Delfland	4335	15	100	0	0	0
Drents Overijsselse Delta	6364	16	3	97	0	0
Hollands Noorderkwartier	20590	24	83	n.v.t.	n.v.t.	17
Hollandse Delta	7401	38	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Hunze en Aa's	16934	18	0	100	0	0
Limburg	2945	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	15566	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel*	9273	31	100	0	0	0
Rijnland	13223	7	100	0	0	0
Rivierenland	20338	17	85	0	15	0
Scheldestromen	12505	24	86	n.v.t.	n.v.t.	14
Schieland en de Krimpenerwaard	6213	10	99,5	n.v.t.	n.v.t.	0,5
Stichtse Rijnlanden	10471	9	58	27	15	0
Vallei en Veluwe	16029	10	90	n.v.t.	n.v.t.	10
Vechtstromen	3881	77	73	27	0	0
Wetterskip Fryslan	17531	30	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuiderzeeland	6174	12	100	0	0	0
* toelichting berekening in de bijlage, waarin de ontvangen data gecombineerd is met de HyDamo dataset						

Schaaldiervisrecht in het totale watersysteem

In Figuur 3.3 zijn de gegevens uit de vorige paragraaf gecombineerd met informatie over de rechthebbenden schaaldiervisrechten. Uit deze figuur blijkt dat het aandeel van het watersysteem in eigendom van waterschappen ten opzichte van het totale watersysteem, bij de meeste waterschappen minder dan een kwart bedraagt. Uitzonderingen hierop zijn Aa en Maas, Rijn en IJssel en Vechtstromen. Dit betekent dat het schaaldiervisrecht in een groot deel van het watersysteem bij andere eigenaren dan het waterschap ligt, of door deze eigenaren aan derden is verhuurd.

Figuur 3.3 Aandeel van het schaaldiervisrecht per visrechthebbende binnen het gehele watersysteem op basis van de eigendomswateren van het waterschap. Er is onderscheid in een paar partijen aan wie het schaaldiervisrecht is uitgegeven bij de waterschappen: Sportvisserij, beroepsvisserij of niet opgegeven.

3.2.4 Schaaldiervisrecht in KRW-waterlichamen

Binnen de grenzen van elk waterschap liggen KRW-waterlichamen. In sommige gevallen is het waterschap volledig eigenaar van alle waterlichamen, maar in andere gevallen ligt het eigenaarschap deels bij anderen. In de Tabel 3.4 hieronder is uiteengezet hoeveel KRW-water er per waterschap in een beheergebied ligt en over hoeveel daarvan het waterschap eigenaar is. Daarnaast is er per waterschap gekeken welk aandeel van het schaaldiervisrecht zij hebben ten opzichte van het totale KRW-areaal in het waterschap. Dit is uiteengezet in de kolommen "uitgegeven schaaldiervisrecht" (als aandeel van het KRW-water in eigendom) en "houder schaaldiervisrecht" (als aandeel van het totale KRW-areaal).

Het KRW-water in eigendom varieert tussen de 9% en 100%. Het aandeel schaaldiervisrecht dat bij de waterschappen ligt in KRW-waterlichamen varieert tussen de 0% (Hunze en Aa's) en 100% (Delfland, Rijn en IJssel) (Tabel 3.4).

Tabel 3.4 Houder schaaldiervisrecht in KRW-waterlichamen

Waterschap	Totale lengte KRW-waterlichaam in gebied	KRW-waterlichaam in eigendom van waterschap (km) (% van totaal)	Uitgegeven schaaldiervisrecht in KRW-waterlichamen (km) (% van eigendom)	Houder schaaldiervisrecht in KRW-waterlichamen (km) (% van totaal)
Aa en Maas	650	354 (54%)	0 (0%)	354 (54%)
Amstel Gooi en Vecht	2998	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Brabantse Delta	467,5	289 (62%)	0 (0%)	289 (62%)
De Dommel	652,5	477 (73%)	0 (0%)	477 (73%)
Delfland	237	237 (100%)	0 (0%)	237 (100%)
Drents Overijsselse Delta	770	246 (32%)	183 (75%)	62 (8%)
Hollands Noorderkwartier	4090,5	842 (21%)	306 (36%)	536 (13%)
Hollandse Delta	249,5	158 (61%)	0 (0%)	158 (61%)
Hunze en Aa's	861,5	297 (35%)	297 (100%)	0 (0%)
Limburg	793	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	489,5	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel	578	578 (100%)	0 (0%)	578 (100%)
Rijnland	1905,5	258 (14%)	0 (0%)	258 (14%)
Rivierenland	760,5	523 (69%)	189 (36%)	333 (44%)
Scheldestromen	407,5	214 (52%)	180 (84%)	33 (8%)
Schieland en de Krimpenerwaard	1015	88 (9%)	2 (2%)	87 (9%)
Stichtse Rijnlanden	313,5	157 (50%)	100 (64%)	57 (18%)
Vallei en Veluwe	395	330 (84%)	105 (32%)	225 (57%)
Vechtstromen	808,5	466 (58%)	0	466 (58%)
Wetterskip Fryslan	1896,5	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuiderzeeland	1024	350 (34%)	0	350 (34%)

Aangezien Delfland en Rijn en IJssel alle KRW-wateren in bezit hebben, komen er voor deze waterschappen geen nieuwe inzichten uit de aanvullende analyse. Voor HHSK blijkt dat provincies 0% van de KRW-waterlichamen in bezit hebben, en de gemeenten en tbo's 64,7%. 26,6% van de KRW-waterlichamen zijn in eigendom van overige organisaties of niet opgegeven (of onbekend).

Tabel 3.5. KRW-waterlichaam in eigendom per type organisatie.

Waterschap	Totale lengte KRW-waterlichaam in gebied (km)	In eigendom van - km (% totaal)			
		Waterschap	Provincie	Gemeenten en Tbo's	Overig of onbekend
Delfland	237	237 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Schieland en de Krimpenerwaard	1015	88 (9%)	0 (0%)	657 (64,7%)	270 (26,6%)
Rijn en IJssel	578	578 (100%%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

3.2.5 Visrechten in N2000-gebieden

Bij de meeste waterschappen ligt het watersysteem gedeeltelijk binnen N2000-gebieden. In de tabel hieronder is uiteengezet hoeveel water er binnen N2000 gebieden ligt in waterschapsgebieden. Daarnaast is uitgezocht hoeveel van die wateren eigendom zijn van het waterschap. Uiteindelijk is bepaald welk aandeel van het schaaldiervisrecht in N2000 gebied bij het waterschap ligt.

De lengte van het watersysteem binnen N2000 gebieden verschilt sterk per waterschap. Het eigendom van die wateren ligt tussen de 1% en 45%. Bij een groot aandeel waterschappen ligt het schaaldiervisrecht in N2000-gebieden in deze eigendomswateren volledig in eigen beheer, zoals bij Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Delfland, Hollandse Delta, Rijn en IJssel, Rijnland, Stichtse Rijnlanden en Zuiderzeeland. Bij andere waterschappen is dit schaaldiervisrecht deels uitgeven. Dit aandeel is het hoogst bij Hollands Noorderkwartier (70%) en Hunze een Aa's (50%), maar ook Drents Overijsselse Delta (23%), Scheldestromen (19%), Vechtstromen (13%), Rivierenland (10%) en Vallei en Veluwe (2%) hebben niet alle schaaldiervisrechten binnen het eigen watersysteem in handen.

Als we kijken naar het totale aandeel schaaldiervisrecht dat bij de waterschappen ligt in N2000 gebied liggen de percentages tussen de 0% en 50%. Een groot deel van de schaaldiervisrechten in deze gebieden liggen dus bij derden. In onderstaande Tabel 3.6 zijn alle gegevens gepresenteerd.

Tabel 3.6 Schaaldiervisrecht waterschappen binnen N2000-gebied

Waterschap	Lengte watersysteem binnen N2000 (km)	N2000 water in eigendom van waterschap (km; % van totaal N2000 areaal)	Uitgegeven schaaldiervisrecht door waterschap (km; % van water in eigendom)	Aandeel schaaldiervisrecht bij waterschap (km; % van totaal N2000 areaal)
Aa en Maas	82	35 (43%)	0 (0%)	35 (43%)
Amstel Gooi en Vecht	8854	85 (1%)	n.v.t.	n.v.t.
Brabantse Delta	248	26 (11%)	0 (0%)	26 (11%)
De Dommel	249	111 (45%)	0 (0%)	111 (45%)
Delfland	94,4	5 (5,3%)	0 (0%)	5 (5,3%)

Drents Overijsselse Delta	362	83 (23%)	19 (23%)	64 (18%)
Hollands Noorderkwartier	2067	325 (16%)	226 (70%)	99 (5%)
Hollandse Delta	308	130 (42%)	0 (0%)	130 (42%)
Hunze en Aa's	520	204 (39%)	102 (50%)	102 (20%)
Limburg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel	448	36 (8%)	0 (0%)	36 (8%)
Rijnland	752	19 (2%)	0 (0%)	19 (2%)
Rivierenland	768	133 (17%)	14 (10%)	119 (16%)
Scheldestromen	209	57 (27%)	11 (19%)	46 (22%)
Schieland en de Krimpenerwaard	0	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.
Stichtse Rijnlanden	108	7 (7%)	0 (0%)	7 (7%)
Vallei en Veluwe	904	133 (15%)	3 (2%)	130 (14%)
Vechtstromen	113	64 (57%)	8 (13%)	56 (50%)
Wetterskip Fryslan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuiderzeeland	33	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

Uit de aanvullende analyse blijkt dat in Delfland provincies 5,5% van de Natura2000-wateren in bezit hebben, en de gemeenten en TBO's 89,6%. Verder blijkt dat in Schieland en de Krimpenerwaard geen N2000 gebieden liggen. In Rijn en IJssel hebben provincies 0,44% van de Natura2000-wateren in bezit, en de gemeenten en TBO's 53,5%. Ongeveer 37,9% van het N2000 water ligt bij overige organisaties of is niet bekend.

Tabel 3.7. Eigendom van Natura2000 water per organisatie.

Waterschap	Totale lengte Natura2000-water in gebied (km)	In eigendom van - km (% totaal)			
		Waterschap	Provincie	Gemeenten en Tbo's	Overig of onbekend
Delfland	94,4	5 (5,3%)	5,2 (5,5%)	84,2 (89,2%)	0 (0%)
Schieland en de Krimpenerwaard	0	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Rijn en IJssel	448	36 (8,0%)	2 (0,44%)	240 (53,5%)	170 (37,9%)

3.3 Verdiepende analyse waterschappen

De verdiepingsslag heeft als doel om een beter inzicht te verkrijgen in de visrechtensituatie binnen drie waterschappen, die als casus dienen. In de voorgaande analyse lag de focus uitsluitend op het watersysteem in eigendom van waterschappen en provincies. In deze verdiepingsslag wordt dit uitgebreid naar eigendommen van gemeenten en terreinbeherende organisaties (tbo's). Er is gekozen voor drie waterschappen die verschillende landschapstypen en watersystemen vertegenwoordigen. Hiervoor is gekozen om de visrechten van gemeenten en tbo's te inventariseren binnen de volgende waterschappen:

- Waterschap Rijn en IJssel – beekdal- en rivierenlandschap
- Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard – voornamelijk veenweidelandschap
- Hoogheemraadschap Delfland – veenweidelandschap, maar ook zand- en kleilandschap

Voor deze inventarisatie zijn de eigendomssituaties voor deze gebieden in kaart gebracht en is een uitvraag gedaan onder contactpersonen van alle gemeenten en tbo's binnen deze waterschapsgrenzen. Wanneer een organisatie eigenaar is van een perceel waarop oppervlaktewater aanwezig is, beschikt deze in principe over het visrecht, tenzij dit recht is uitgegeven aan een andere partij. Voor een deel van de gebieden zijn de eigenaren niet volledig bekend. Hierdoor komt het komt het in beeld gebrachte areaal aan oppervlaktewater in eigendom van gemeenten en tbo's niet overeen met het totale oppervlaktewater binnen het betreffende gebied.

Uit de inventarisatie blijkt dat bij de meeste gemeenten en tbo's het visrecht vermoedelijk niet is uitgegeven, of dat het intern niet kon worden vastgesteld of dit het geval is. In onderstaande paragrafen wordt de visrechtensituatie per waterschap beschreven. Daarnaast zijn de eigendomssituaties weergegeven in de volgende tabellen:

- Waterschap Rijn en IJssel - Tabel 3.8
- Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard - Tabel 3.10
- Hoogheemraadschap Delfland – Tabel 3.12

Kanttekening gegevens VISplanner

Voor de verdieping tan aanzien van de visrechten verhuurd aan sportvisserij zijn gegevens opgevraagd uit de VISplanner van de Sportvisunie. Hierin staan wateren van de Sportvisunie en aangesloten/niet aangesloten verenigingen. Het type visrecht is niet gedocumenteerd in deze GIS-database, maar zal in de meeste gevallen om schaaldiervisrecht gaan. De gegevens zijn automatisch geanonimiseerd, hierdoor is niet duidelijk welke organisatie visrechten heeft. Een implicatie hiervan is dat er dus mogelijk dubbelingen in voorkomen ten opzichte van vorige paragrafen waar het visrecht van de sportvisserij is behandeld. Het waterschap heeft immers ook visrechten uitgegeven aan de sportvisserij en door de anonimisatie van organisaties in de VISplanner is het niet duidelijk of het waterschap hier wel of niet in voorkomt. Daarom zijn de gegevens uit de VISplanner van de verdiepingsslag niet verder verwerkt in eerdere tabellen. Deze worden hieronder als losstaande resultaten van de verdiepingsuitvraag gepresenteerd.

3.3.1 Casusgebied 1: Waterschap Rijn en IJssel

Binnen het beheergebied van Waterschap Rijn en IJssel zijn 21 gemeenten benaderd, evenals 6 tbo's. De gemeenten hebben voor deze uitvraag geen gegevens kunnen aanleveren met betrekking tot de visrechtensituatie. Van de tbo's heeft Stichting Geldersch Landschap aangegeven dat in enkele wateren de volledige visrechten uitgegeven aan de sportvisserij. Daarnaast is de lengte van het oppervlaktewatersysteem per eigenaar berekend en opgenomen in onderstaande Tabel 3.8. In totaal

is 9273 km aan watergang in het gebied aanwezig, voor het volledige gebied zijn de eigendommen in kaart gebracht in onderstaande tabel.

Tabel 3.8. Eigendomssituatie oppervlaktewater voor Gemeenten en tbo's in het beheergebied van Waterschap Rijn en IJssel. In principe liggen de visrechten bij de eigenaar van het perceel tenzij deze zijn verhuurd aan derden.

	Lengte oppervlaktewater in eigendom in km	Procent van het totale watersysteem in het beheergebied
Waterschap Rijn en IJssel	2836	30,6%
Gemeente		
Gemeente Aalten	275	3,0%
Gemeente Arnhem	31,5	0,3%
Gemeente Berkelland	1005	10,8%
Gemeente Bronckhorst	638,5	6,9%
Gemeente Deventer	59	0,6%
Gemeente Doesburg	16	0,2%
Gemeente Doetinchem	156	1,7%
Gemeente Duiven	114	1,2%
Gemeente Haaksbergen	172,4	1,9%
Gemeente Hof van Twente	139,65	1,5%
Gemeente Lochem	466,5	5,0%
Gemeente Montferland	186,75	2,0%
Gemeente Oost Gelre	483	5,2%
Gemeente Oude IJsselstreek	283,5	3,1%
Gemeente Rheden	17,8	0,2%
Gemeente Rijssen-Holten	60,8	0,7%
Gemeente Rozendaal	0,45	0,005%
Gemeente Westervoort	13	0,1%
Gemeente Winterswijk	398,5	4,3%
Gemeente Zevenaar	123,5	1,3%
Gemeente Zutphen	62,5	0,7%
Overige organisaties		
Stichting landschap Overijssel	0,8	0,01%
Natuurmonumenten	333	3,6%
Rijkswaterstaat*	486	5,2%
Staatsbosbeheer	539	5,8%
Stichting Geldersch Landschap	178,5	1,9%
Stichting Twickel	110	1,2%
Railinfratrust B.V.	86,5	0,9%
Totaal water in eigendom bovenstaande organisaties	9273	100,0%

Totaal water in beheergebied Rijn en IJssel	9273	100,0%

Analyse verhuurde visrechten VISplanner Sportvisunie

De gegevens uit de VISplanner zijn hieronder uitgewerkt. Hierin staan wateren van de Sportvisunie en aangesloten/niet aangesloten verenigingen. Het type visrecht is niet gedocumenteerd in deze GIS-database, maar zal in de meeste gevallen om schaaldiervisrecht gaan. Binnen Rijn en IJssel hebben verschillende organisaties deze visrechten in handen, deze zijn geanonimiseerd met een nummer. Er zijn 34 (overkoepelende) organisaties die in totaal 1410 km water met visrecht in handen hebben, waarvan het grootste deel bij één organisatie ligt (11,8% van het water). Daarna heeft organisatie 2 ongeveer 1,6% van het visrecht, terwijl de rest van de organisaties minder in handen hebben (Tabel 3.9).

Tabel 3.9 Organisaties met bijbehorende aandeel van het visrecht uit de VISplanner.

Organisatienummer	Lengte wateren met visrecht (km)	Percentage van totaal beheergebied (%)
1	1095	11,8%
2	147	1,6%
3	47	0,5%
4	23	0,2%
5	17	0,2%
6	13	0,1%
7	12	0,1%
8	11	0,1%
9	10	0,1%
10 t/m 34	36	0,4%
Totaal gebied organisaties	1410	15,2%
Totaal beheergebied Rijn en IJssel	9273	100,0%

3.3.2 Casusgebied 2: Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard

Binnen de grens van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard liggen 10 gemeenten. Daarnaast is een uitvraag gedaan bij 6 tbo's. Uit de ontvangen informatie blijkt het volgende:

- Gemeente Krimpenerwaard en gemeente Krimpen aan den IJssel hebben het visrecht (onbekend welk type) uitgegeven aan de beroepsvisserij.
- Gemeente Waddinxveen heeft volledige visrecht in alle waterlichamen uitgegeven aan de sportvisserij.
- Gemeente Zoetermeer heeft het schubvisrecht uitgegeven aan de sportvisserij.
- Recreatieschap Hitlandbos heeft het schubvisrecht uitgegeven aan de sportvisserij

Voor dit casusgebied is geen GIS-data met betrekking tot visrechten beschikbaar. In onderstaande Tabel 3.10 is de situatie met betrekking tot het eigenaarschap van de verschillende wateren binnen Schieland en de Krimpenerwaard weergegeven. In totaal is er 6213 km watergang in het beheergebied aanwezig waarvan 3706 km in eigendom is van de organisaties in de onderstaande tabel. 2507 km watergang is in eigendom van andere organisaties of particulieren en is niet opgegeven of bekend.

Tabel 3.10. Eigendomssituatie oppervlaktewater voor Gemeenten en tbo's in het beheergebied van Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard. In principe liggen de visrechten bij de eigenaar van het perceel tenzij deze zijn verhuurd aan derden.

	Lengte oppervlaktewater in km	Procent van het totale watersysteem in het beheergebied
Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard	605	9.7%
Gemeente		
Capelle aan den IJssel	257.5	4.1%
Gouda	148.5	2.4%
Krimpen aan den IJssel	119.5	1.9%
Krimpenerwaard	253	4.1%
Lansingerland	295	4.7%
Waddinxveen	119.85	1.9%
Zoetermeer	308	5.0%
Zuidplas	275	4.4%
Rotterdam	778.5	12.5%
Overige organisaties		
De Staat (Infrastructuur en Waterstaat)	158	2.5%
Recreatieschap Hitlandbos	11.85	0.2%
Recreatieschap Rottemeren	51.5	0.8%
Stichting "Het Zuid-Hollands Landschap	68.5	1.1%
Provincie zuid holland	256.8	4.1%
Totaal water in eigendom bovenstaande organisaties	3706	59,6%
Totaal water in beheergebied Schieland en de Krimpenerwaard	6213	100,0%

Analyse verhuurde visrechten VISplanner Sportvisunie

Binnen HHSK hebben verschillende organisaties deze visrechten in handen en zijn geanonimiseerd met een nummer. Er zijn 7 (overkoepelende) organisaties die in totaal 408 km water visrecht in handen hebben, waarvan het grootste deel bij drie organisaties ligt (Tabel 3.11). In totaal is 6,6% van het water in het beheergebied van Schieland en de Krimpenerwaard opgenomen in de VISplanner.

Tabel 3.11. Organisaties met bijbehorende aandeel van het visrecht uit de VISplanner.

Organisatienummer	Lengte wateren met visrecht (km)	Percentage van totaal beheergebied (%)
1	116	1,9%
2	187	3,0%
3	11	0,2%
4	83	1,3%
5	4	0,1%
6	1	0,0%
7	6	0,1%
Totaal gebied organisaties	408	6,6%
Totaal beheergebied Schieland en de Krimpenerwaard	6213	100,0%

3.3.3 Casusgebied 3: Hoogheemraadschap Delfland

Het beheergebied van Hoogheemraadschap Delfland telt 15 gemeenten. Bij alle gemeenten is een uitvraag gedaan naar de visrechtendata. Daarnaast is een uitvraag gedaan bij 3 tbo's. Uit de ontvangen informatie blijkt het volgende:

- Gemeente Rijswijk heeft het visrecht (type onbekend) uitgegeven aan de sportvisserij.
- Gemeente Zoetermeer heeft het schubvisrecht uitgegeven aan de sportvisserij.
- Stichting Zuid-Hollands Landschap heeft het schubvisrecht uitgegeven aan de sportvisserij in de Oranjeplassen.

Voor dit casusgebied is geen GIS-data met betrekking tot visrechten beschikbaar. In onderstaande tabel is te zien wat de eigendomssituatie is voor gemeenten, tbo's en overige organisaties in het beheergebied van Delfland. In totaal is er 4335 km aan watergang in het gebied en zijn bij de verdieping 2923km aan watergang aan een eigenaar verbonden. Dat betekent dat er nog 1412 km aan watergang bij overige eigenaren ligt, deze zijn niet opgegeven.

Tabel 3.12. Eigendomssituatie oppervlaktewater voor Gemeenten en tbo's in het beheergebied van Hoogheemraadschap Delfland. In principe liggen de visrechten bij de eigenaar van het perceel tenzij deze zijn verhuurd aan derden.

	Lengte oppervlaktewater in km	Procent van het totale watersysteem in het beheergebied
Hoogheemraadschap Delfland	647	14.9%
Gemeente		
Delft	149	3.4%
Den Haag	1	0.0%
Midden-Delfland	188	4.3%

Maassluis	40	0.9%
Pijnacker-Nootdorp	247	5.7%
Rijkswijk	105	2.4%
Schiedam	127	2.9%
Vlaardingen	19	0.4%
Westland	260	6.0%
Leidschendam-Voorburg	33	0.8%
Lansingerland	147	3.4%
Rotterdam	117	2.7%
Wassenaar	1	0.0%
Zoetermeer	3	0.1%
Overige organisatie		
Natuurmonumenten	170	3.9%
Zuid-Hollands Landschap	26	0.6%
Staatsbosbeheer	264	6.1%
Provincie zuid holland	131	3.0%
Dunea	183	4.2%
De staat rijksvastgoed	65	1.5%
Totaal water in eigendom bovenstaande organisaties	2923	67.4%
Totaal water in beheergebied	4335	100.0%

Analyse verhuurde visrechten sportvisserijorganisatie

Voor dit casusgebied liggen de visrechten niet bij de Sportvisunie, er is daarom geen data uit de VISplanner beschikbaar. De data is herhaaldelijk opgevraagd bij de betreffende hengelsportverenigingen maar ondanks meerdere toezeggingen niet ontvangen.

4 Conclusies

Voorliggende inventarisatie geeft inzicht in de visrechtensituatie van de Nederlandse waterschappen en provincies, met een verdiepende analyse voor drie casusgebieden waarin ook eigendommen van gemeenten en tbo's zijn meegenomen. Uit de resultaten blijkt dat de beschikbaarheid en de kwaliteit van de visrechtgegevens sterkt varieert tussen organisaties. Waterschappen beschikken in veel gevallen over (gedeeltelijk) gedigitaliseerde GIS-data van zowel eigendomssituatie als visrechtsituatie. Daarentegen zijn bij provincies, gemeenten en tbo's de gegevens slechts deels beschikbaar en vaak niet gedigitaliseerd. Met name bij gemeenten ontbreekt in veel gevallen inzicht in de visrechtensituatie of is deze informatie intern niet eenvoudig en binnen redelijke termijn te achterhalen. Daarnaast is er in deze inventarisatie beperkt inzicht verkregen in de vorm van de uitgifte van visrechten. Dat wil zeggen dat er beperkt is opgegeven of het visrecht verhuurd is, of dat er gebruik is gemaakt van een schriftelijke toestemming. Dit leidt ertoe dat een volledig landelijk dekkend beeld van de visrechten niet kan worden opgesteld op basis van de data die naar aanleiding van deze uitvraag beschikbaar is gekomen.

Waterschappen zijn weliswaar verantwoordelijk voor het beheer van een groot deel van het watersysteem, maar hebben slechts een deel hiervan in eigendom. Dit aandeel ligt tussen de 7 en 80%. Daarmee is in veel waterschappen een aanzienlijk deel van het watersysteem in eigendom van andere partijen, en daarmee ook het visrecht. Binnen het watersysteem dat in eigendom is van waterschappen blijkt het schaaldiervisrecht in veel gevallen bij het waterschap ligt. Bij de meeste waterschappen is dit tussen de 75% en 100%. Uitzondering hierop is dat bij sommige waterschappen vrijwel het volledige schaaldiervisrecht is uitgegeven aan de sportvisserij in de vorm van het volledig visrecht. De beroepsvisserij heeft over het algemeen geen tot weinig aandeel in de schaaldiervisrechten met uitzondering van waterschap Rivierenland.

De verdiepende analyse voor drie deelgebieden laat zien dat gemeenten en tbo's een substantieel deel van het oppervlaktewater in eigendom hebben, al is de visrechtensituatie bij deze partijen niet goed te achterhalen omdat niet duidelijk is waar informatie gedocumenteerd is en/of niet digitaal beschikbaar. In sommige gevallen is bekend dat het schaaldiervisrecht is uitgegeven, maar in de meeste gevallen is deze data niet beschikbaar gekomen binnen de projectduur van voorliggende inventarisatie. Het aandeel van het schaaldiervisrecht in eigendom van waterschappen in KRW-waterlichamen varieert van 0% tot 100%. Bij N2000 wateren is dit tussen de 2 en 45%. Waterschappen hebben gemiddeld ongeveer de helft van de KRW-waterlichamen in hun beheergebied in eigendom, en in gemiddeld ongeveer 42% van de KRW-wateren zijn ze visrechthebbende. Delfland en Rijn en IJssel zijn visrechthebbende voor alle KRW-wateren in hun beheergebied. Uit de verdiepende analyse blijkt dat in het beheergebied van Schieland en de Krimpenerwaard gemeenten, provincies en tbo's gezamenlijk 64,7% van de KRW-wateren in bezit hebben. Bij N2000 wateren is te zien dat maar een klein aandeel eigendom van het waterschap is en dat het eigendom relatief vaker bij andere partijen ligt Uit de verdiepende analyse blijkt dat gemeenten, provincies en tbo's gezamenlijk 53,9% van de N2000 wateren in bezit hebben bij Rijn en IJssel en 94,7% bij Delfland. In Schieland en de Krimpenerwaard zijn geen N2000 wateren aanwezig. In de andere waterschappen is het onduidelijke in hoeverre andere overheden en tbo's eigenaar zijn.

5 Bijlagen

5.1 Aandachtspunten data-analyse

5.1.1 Visrechten als perceel – gevolgen voor berekening aandeel uitgegeven visrechten

De opgevraagde eigendomsgegevens en de visrechtengegevens zijn in verschillende formats aangeleverd. Bij de eigendommen en uitgegeven visrechten gaat het vaak om percelen in plaats van waterlichamen. Het is in de meeste gevallen dus niet mogelijk om zonder bewerking de koppeling met waterlichamen te maken. Veel contactpersonen gaven aan zelf eerst de data te hebben bewerkt om aan de uitvraag te voldoen. Waterlichamen zijn middels de GIS-tool “intersect” geknipt uit overliggende percelen met eigendomsrecht en visrecht. Hierdoor bestaat de aangeleverde data veelal uit “snippers” van watergangen. Zie het voorbeeld hieronder).

Figuur 5.1. Voorbeeld aangeleverde visrechtendata in lijn-vorm. Door de tool intersect zijn de lijnen versnipperd. Ook kunnen waterlichamen verlegd zijn en nog niet opgenomen zijn in de GIS-documentatie.

Ook binnen het waterschap Scheldestromen bestaat deze versplinterde situatie, waarvoor ze het doel stellen om op termijn het visrecht per afvoergebied te verhuren aan bij voorkeur één visrechthebbende, waarmee een visplan gemaakt wordt in samenwerking met het waterschap.

De versnipperde delen van het watersysteem hebben gevolgen voor de interpretatie van de data. In voorliggende inventarisatie zijn visrechten veelal berekend op basis van de lengte van de waterlichamen. In werkelijkheid lijken visrechten vaker op waterlichaamniveau te worden uitgegeven, terwijl de achterliggende data slechts fragmenten van het waterlichaam bevat. Uitgegeven visrecht op basis van berekende waterlichaam-lengte zal dus in werkelijkheid afwijken van de werkelijk uitgegeven visrechten wanneer deze op waterlichaam niveau worden uitgegeven.

5.1.2 Verschil in GIS-data lijnen en polygonen – gevolgen voor calculatie oeverlengte en watersysteemlengte

De aangeleverde GIS-data bestaan uit zowel lijnen als polygonen. Om geschikte vergelijkingen te maken moet er voor eenzelfde format worden gekozen. In deze inventarisatie is er gekozen om alle visrechten data in lijn-vorm te analyseren. Het omzetten van polygoon naar lijn kan middels een paar stappen in QGIS. Dit resulteert in een omtrek van een polygoon in een lijnvormig format. Dit kan worden geïnterpreteerd als oeverlengte, waarop lengte berekeningen kunnen worden gedaan. Het halveren van deze afstand is gebruikt om tot watersysteemlengte te komen. Het gevolg is dat er een onnauwkeurigheidsfactor toegevoegd wordt, afhankelijk van de aangeleverde polygonen. Een overschatting van de watersysteemlengte ontstaat doordat de omtrek wordt genomen, en hier dus in werkelijkheid zowel oever als waterlichaam zelf wordt meegenomen. De overschatting neemt toe als er veel versnipperde watergangen aanwezig zijn zoals in het voorbeeld hieronder. Bij lijnvormige waterlichamen komt het geconverteerde polygoon relatief goed overeen met de lijnvormige data van alle waterlichamen in Nederland (hydroobject uit HyDAMO). Bij meren en plassen kan deze overeenkomst met hydroobjecten minder goed overeenkomen vanwege de verschillende vormen waterlichamen.

Figuur 5.2. Waterlichamen waarbij de polygoon is omgezet naar lijn. Bij het berekenen van waterlichaam lengte wordt de helft van de omtrek genomen. Hierdoor ontstaat er een kleine overschatting van de werkelijke waterlichaam lengte. Die overschatting neemt toe bij zeer versnipperde watergangen

5.1.3 Verschillen tussen eigendomsdata en uitgegeven visrecht

Bij het aanleveren van de GIS-data komen de uitgegeven visrechten van het watersysteem in eigendom door waterschappen niet altijd goed overeen met de eigendomssituatie. Hierdoor overschreed het aantal km uitgegeven visrecht het aantal km water in eigendom. Het aantal km water in eigendom is bijgesteld naar het aantal km uitgegeven visrecht van wateren in eigendom. Het kan vaker voorkomen dat er met verschillende soorten datasets wordt gewerkt. Deze kunnen bijvoorbeeld verouderd zijn, zoals bij het aanleveren van de data ook vermeld werd door een aantal waterschappen.

Figuur 5.3. Waterlichamen waar visrecht is uitgegeven (oranje) en water in eigendom van het waterschap (groen).

5.2 De lengte van het watersysteem

De inhoud van de HyDAMO-dataset verschilt per waterschap. Voor het waterschap Rijn en IJssel bevat de dataset uitsluitend primaire watergangen, terwijl bij de overige waterschappen ook secundaire, tertiaire watergangen en/of overige type watergangen zijn opgenomen.

Tabel 5.1 lengtegegevens van de watergangen uit de HyDamo dataset

Waterschap	Lengte watersysteem totaal (km)	Waarvan primair (km)	Waarvan secundair (km)	Waarvan tertiair (km)	Overig of niet opgegeven (km)
Aa en Maas	4716	2682	1886	123	5
Amstel Gooi en Vecht	2002	1730	244	3	25
Brabantse Delta	11507	3920	7055	522	5
De Dommel	5612	1974	3558	39	41
Delfland	4335	1209	3124	0	2
Drents Overijsselse Delta	6364	4684	1662	14	4
Hollands Noorderkwartier	20590	3555	12152	4883	0
Hollandse Delta	7401	1991	3576	34	1
Hunze en Aa's	16934	3779	7467	5663	24
Limburg	2945	2302	364	33	246
Noorderzijlvest		2513	12648	397	8
Rijn en IJssel	3563	3529	-	0	34
Rijnland	13223	2314	5	0	10904
Rivierenland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Scheldestromen	12505	2938	7737	1108	722
Schieland en de Krimpenerwaard	6213	985	5224	1	3
Stichtse Rijnlanden	10471	1551	27	8792	101

Vallei en Veluwe	16029	2295	964	12771	0
Vechtstromen	3881	10	1	12	3858
Wetterskip Fryslân	17531	5962	11534	35	1
Zuiderzeeland	6174	1	0	n.v.t.	6172

Als referentie en ter controle zijn er andere bronnen geraadpleegd (waarvan bepaalde datasets aan het eind van het project beschikbaar kwamen). Deze zijn gecombineerd of vervangen de HyDAMO-tabelwaarde van bovenstaande tabel voor de overzichtstabel wat de lengte van het waterysteem.

Tabel 5.2 Lengte van het watersysteem per waterschap uit ander type bronnen

Waterschap	Legger GIS-download (of ontvangen GIS-data)		Beschreven in andere bron (bronnen beschikbaar in ondersteunde data)	
	Lengte watersysteem (km)		Lengte watersysteem (km)	
Aa en Maas			4140	Hoofdwatergangen + schouwwaterlopen
Amstel Gooi en Vecht	8854	(Ontvangen GIS-data)	12324	Waterlopen
Brabantse Delta			-	
De Dommel	5564	C/tertiaire-watergangen niet beschikbaar	30000	“In beheer”
Delfland			4325	“Watergangen”
Drents Overijsselse Delta	6351	C/tertiaire-watergangen niet beschikbaar	7500	‘Ruim 7500 watergangen’
Hollands Noorderkwartier			20507	Lengte primaire wateren en overige wateren in beheer
Hollandse Delta			7300	WSHD zorgt voor 7300 km sloten
Hunze en Aa's			3800	Lengte beken kanalen en sloten
Limburg			3053	Beheer en onderhoud
Noorderzijlvest			3596	Primaire watergangen, waterschapssloten en sloten onder schouw
Rijn en IJssel	6932	Samensmelting HyDAMO leggerdata en ontvangen data vanuit verdiepende analyse	4022	“Zorgen voor”
Rijnland			12000	In beheer
Rivierenland	20338		20000	Waterbeheer
Scheldestromen			12511	Lengte waterlopen totaal
Schieland en de Krimpenerwaard			6081	‘Sloten’
Stichtse Rijnlanden			10439	‘Waterlopen’
Vallei en Veluwe			16000	‘… ligt meer dan 16000 km aan water’
Vechtstromen			4800	‘Beheert het water van circa 4.800 km rivieren, beken en andere waterlopen’
Wetterskip Fryslân			39134	Hoofdwatergangen, schouwwateren en overige wateren
Zuiderzeeland			-	-

5.3 Waterlichamen in eigendom per waterschap en provincie

Tabel 5.3. Totale lengte van het oppervlaktewatersysteem binnen de waterschapsgebieden en de totale lengte van het oppervlaktewatersysteem in eigendom zijn van elk waterschap.

Waterschap	Lengte watersysteem totaal* (km)	In eigendom (km)	In eigendom (%)
Aa en Maas	4716	2680	57
Amstel Gooi en Vecht	2002	988	49
Brabantse Delta	11507	2517	22
De Dommel	5612	1261	22
Delfland	4335	647	15
Drents Overijsselse Delta**	6364	924	15
Hollands Noorderkwartier	20590	4893	24
Hollandse Delta	7401	2796	38
Hunze en Aa's	16934	3024	18
Limburg	2945	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	15566	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel	3563	2836	80***
Rijnland	13223	955	7
Rivierenland	20338	3491	17
Scheldestromen	12505	3062	24
Schieland en de Krimpenerwaard	6213	605	10
Stichtse Rijnlanden	10471	899	9
Vallei en Veluwe	16029	1566	10
Vechtstromen	3881	2985	77
Fryslan	17531	5279	30
Zuiderzeeland	6174	718	12

* De lengte van het watersysteem binnen een waterschapsgebied en de verschillende benaderingen hiervoor is in de tabel hierboven uiteengezet
**WDOD heeft volgens de aangeleverde gegevens meer waterlichaamlengte aan visrechten uitgegeven dan waterlichaamlengte in eigendom.
*** Hier is gerekend met de lengte van het watersysteem van enkel primaire watergangen, dus ligt het werkelijke percentage veel lager.

Tabel 5.4. Totale lengte van alle waterlichamen binnen de provincies en de totale lengte van alle waterlichamen die in eigendom zijn van de bijbehorende provincie.

Provincie	Lengte waterlichamen totaal (km)	in eigendom (km)	In eigendom (%)
Drenthe	13143	n.v.t.	n.v.t.
Flevoland	6151	181	3
Friesland	17428	191	1
Gelderland	25559	0	0
Groningen	22612	142*	1
Limburg	3061	n.v.t.	n.v.t.
Noord-Brabant	23623	n.v.t.	n.v.t.
Noord-Holland	25008	n.v.t.	n.v.t.
Overijssel	7728	n.v.t.	n.v.t.
Utrecht	17021	357	2
Zeeland	12531	17	0

Zuid-Holland	35123	n.v.t.	n.v.t.
* Ervan uitgaande dat het water waar visrecht is uitgegeven het watersysteem dat in eigendom is omvat			

5.4 Type visrecht verhuurd per waterschap en provincie

Tabel 5.5. Het type visrecht dat is uitgegeven per waterschap op basis van de berekende waterlichaamlengte. Grijs gearceerd betreft geen data beschikbaar.

Waterschap	Totaal visrecht verhuurd (km)	Type visrecht verhuurd (km)				
		Volledig	Schaaldier	Schub	Aal	Niet opgegeven
Aa en Maas	676	0	0	676	0	0
Amstel Gooi en Vecht						
Brabantse Delta	370	0	0	370	0	0
De Dommel	1261	0	0	1261	0	0
Delfland	535	0	0	535	0	0
Drents Overijsselse Delta	1009	940	979	1008	941	0
Hollands Noorderkwartier	1393	825	825	1282	1149	1
Hollandse Delta	2796	0	0	0	0	2796
Hunze en Aa's	3024	3024	3024	3024	3024	0
Limburg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel	2836	0	0	2836	0	0
Rijnland	30	0	0	28	30	0
Rivierenland	2539	1	529	2456	563	0
Scheldestromen	502	437	437	56	469	13
Schieland en de Krimpenerwaard	41	3	3	17	9	23
Stichtse Rijnlanden	403	372	372	391	384	0
Vallei en Veluwe	431	144	144	79	86	203
Vechtstromen	805	805	805	805	805	0
Fryslan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuiderzeeland	687	0	0	687	674	0

Tabel 5.6. Het type visrecht dat is uitgegeven per provincie op basis van de berekende waterlichaamlengte. Grijs gearceerd betreft geen data opgegeven.

Provincie	Totaal visrecht verhuurd (km)	Type visrecht verhuurd (km)				
		Volledig	Schaaldier	Schub	Aal	Niet opgegeven
Drenthe	203	150	150	11	8	34
Flevoland	180	0	0	180	180	0
Friesland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gelderland	0	0	0	0	0	0
Groningen	142	142	142	0	0	0
Limburg	0,2	0	0	0	0	0,2
Noord-Brabant	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noord-Holland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Overijssel	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Utrecht	39	0	0	0	39	0
Zeeland	17	0	0	16	17	0
Zuid-Holland		0	0	11	0	0

5.5 Aandeel schaaldiervisrecht verhuurd aan sportvisserij en beroepsvisserij

Tabel 5.7. Overzicht van aandeel verhuurde visrechten aan sportvisserij en beroepsvisserij. Kreeftenvisrecht omvat hier het schaaldiervisrecht en volledig visrecht. Grijs gearceerde regels betreft het ontbreken van data.

Waterschap	Verhuurd (km)	Aan sport-visserij (km)	Aan beroeps-visserij (km)	Niet opgegeven aan welke partij (km)	Schaaldier-visrecht		
					Aan sport-visserij (km)	Aan beroeps-visserij (km)	Niet opgegeven aan welke partij (km)
Aa en Maas	676	n.v.t.	n.v.t.	676	0	0	0
Amstel Gooi en Vecht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Brabantse Delta	370	370	0	0	0	0	0
De Dommel	1261	1261	0	0	0	0	0
Delfland	535	535	0	0	0	0	0
Drents Overijsselse Delta	1009	1008	18	0	979	0	0
Hollands Noorderkwartier	1393	n.v.t.	n.v.t.	1393	n.v.t.	n.v.t.	825
Hollandse Delta	2796	n.v.t.	n.v.t.	2796	n.v.t.	n.v.t.	
Hunze en Aa's	3024	3024	0	0	3024	0	0
Limburg	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Noorderzijlvest	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rijn en IJssel	2836	2836	0	0	0	0	0
Rijnland*	30	30	30	0	0	0	0
Rivierenland	2539	2456	572	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Scheldestromen	502	n.v.t.	n.v.t.	502	n.v.t.	n.v.t.	437
Schieland en de Krimpenerwaard	41	n.v.t.	n.v.t.	41	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Stichtse Rijnlanden	403	258	147	0	239	134	0
Vallei en Veluwe	431			431			144
Vechtstromen	805	805	0	0	805	0	0
Fryslan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Zuiderzeeland	687	687	674	0	0	0	0

5.6 Data-uitvraagformulier

Beste,

In opdracht van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) voeren wij een landelijke analyse uit naar de visrechtensituatie met het oog op het beheer van uitheemse rivierkreeften. Hiervoor vragen we uw medewerking bij het aanleveren van data binnen uw provincie of waterschap.

Context
Voor het beheren van uitheemse rivierkreeften via bevissing moet de uitvoerende partij visrechthebbende zijn of toestemming hebben van de visrechthebbende. Overheden mogen alleen bevissen in wateren waarvan zij eigenaar zijn en waarvoor geen (schaaldier)visrecht is uitgegeven aan een andere partij. In andere gevallen is toestemming vereist. Verschillende waterschappen geven aan dat onduidelijkheid over de visrechtsituatie een belemmering vormt bij het beheer van uitheemse rivierkreeften. Omdat het gesprek hierover nu vooral gevoerd wordt op basis van indrukken en losse ervaringen, willen we met deze analyse een feitelijk en objectief overzicht creëren.

Doel van de opdracht
LVVN wil in kaart brengen hoe (schaaldier)visrechten zijn verdeeld over **alle** oppervlaktewaterlichamen in eigendom van waterschappen en provincies. Het betreft een objectieve inventarisatie die inzicht biedt in mogelijke knelpunten tussen eigenaarschap van het water en de visrechthebbende voor rivierkreeftenbeheer. OAK consultants is gevraagd om deze data te analyseren en te visualiseren in een landelijke GIS-kaart.

Data-inventarisatie
Wij verzoeken u om de onderstaande, gedigitaliseerde gegevens aan te leveren. Daarbij is belangrijk dat duidelijk is aangegeven bij elk waterlichaam of het visrecht is uitgegeven. Is dat het geval, vernemen we graag om welk visrecht het gaat (*bijvoorbeeld volledig, schub-, schaaldier- of aalvisrecht)* en of het gaat om schriftelijke toestemming of een verhuurd visrecht. De gevraagde gegevens en gewenst format worden hieronder toegelicht:

- Shapefile (**vectorlaag**) van alle oppervlaktewateren waarvan eigenaarschap bij het waterschap ligt;
- Shapefile (**vectorlaag**) van de visrechten gekoppeld aan oppervlaktewateren **(Belangrijk: zie Excel bijlage voor gewenste format)**;
- Wanneer deze koppeling als shapefile nog niet is gemaakt ontvangen wij graag een Excel-bestand met per waterlichaam de visrechtensituatie **(Belangrijk: zie Excel bijlage voor gewenste format)**.

We vragen u om zoveel mogelijk visrechtendata binnen uw organisatie op te halen en te organiseren in ons voorgestelde format. Ook wanneer gegevens niet compleet of dekkend zijn voor het hele gebied. Hiermee hopen we een zo compleet mogelijk beeld van de visrechtensituatie op landelijk niveau te krijgen. Wanneer het niet mogelijk is om de gegevens als shapefile of via een Excel-bestand aan te leveren (door bijvoorbeeld papieren archieven) wensen we een kwalitatieve/kwantitatieve analyse van de visrechtensituatie in uw gebied. Hierover kunt u nader overleggen met Stephan Tukker of Laura Savonije (cc).

Gezien de beperkte tijdsspanne van het project verzoeken wij u om deze gegevens uiterlijk **vrijdag 21 november** aan te leveren via stephan@oakconsultants.nl of laura@oakconsultants.nl Voor eventuele vragen en opmerkingen kunt u terecht bij Stephan Tukker of Laura Savonije (cc). We danken u alvast hartelijk voor de medewerking!

Wanneer u niet de juiste contactpersoon bent, wilt u dan zo spoedig mogelijk de juiste contactpersoon doorgeven?

Met vriendelijke groet,

COLOFON

Datum: 28 April 2026
Opdrachtgever: Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN)
Auteurs: Stephan Tukker, Laura Savonije, Wilco de Bruijne - OAK consultants

Contactpersoon opdrachtgever:
Robbert-Jan Schaap

Foto’s voor- en achterpagina: Wilco de Bruijne/OAK Consultants

IMPACT ON · WATER · NATURE · PARKS